Genealogische bronnen

Gratiebrieven uit het hertogdom Brabant uit de periode 1446-1659 bevatten heel wat info over gunste van de vorst zoals legitimaties, privilegies, octrooien,… Bij een misdrijf vroegen mensen gratie aan. Op https://pardons.eu (website van het Pardons-project) ka je al namen terug vinden van de supplianten van wie de gratiebrieven geregistreerd werden. Gratiebrieven uit het graafschap Vlaanderen volgen nog einde 2023 (Vlaamse Stam, 2023, nr. 3, P. 340).

De kasselrij Veurne, ook Veurne-ambacht genoemd, was een plattelandsdistrict. Het bestaan ervan wordt voor het eerst gesuggereerd in een tekst uit 1060. Aanvankelijk beschikte de stad Veurne en de kasselrij Veurne-ambacht, elk over een eigen bestuur. In 1586 werden beide besturen samengevoegd ('de stad en kasselrij Veurne'). Er was een magistraat bestaande uit twee burgemeesters-landhouders en een aantal schepenen-keurheren. Er bestond ook een leenhof va de Burg van Veurne. De Generaliteit van de Acht Parochies (=federatie van autonome heerlijkheden) en de stad Lo maakten ook deel uit van de kasselrij (idem, p. 346). De kasselrij was begrensd door de Noordzee, de Franse grens, de Ijzer. Er waren 42 parochie verdeeld over de Noord- en Zuid-Vierschaar (wikipedia).

Het archief van de Gentse heerlijkheid Nieuwland dateert vanaf de 15de eeuw en bevat leenverheffingen, akten over verkoop van gronden, … De heerlijkheid was een kleine enclave in de Gentse binnenstad zonder relatie met het stadsbestuur maar wel afhangend van het vorstelijk leenhof van de Oudburg van Gent. Het leenhof van Nieuwland had de bevoegdheid om zelf kleinere criminele zaken te berechten. Nieuwland had een eigen baljuw. Verschillende Gentse )vooraanstaande families voerden de titel van heer van Nieuwland. De archiefinventaris kan geraadpleegd worden op www.arch.be (idem, P. 347).

Een 35-tal registers van de Geheime Raad van het Prinsbisdom Luik zin online raadpleegbaar, net als de inventaris van het archief op www.archief.be. De registers beslaan de periode 1587-1701. De Geheime Raad was het belangrijkste bestuursorgaan van de prinsbisschop en stond in voor het centrale bestuur en het dagelijks beheer van de overheidsaangelegenheden. De raad bestond uit kanunnikken van Sint-Lambertus, schepenen van Luik, leden van de gewone Raad van Luik en van het leenhof van Luik, oud-burgemeesters, rechtsgeleerden, advocaten, edellieden. Een deel van de archieven werd vernietigd bij een bombardement (1944) (idem, p. 351).

De wezenregisters van het westerkwartier van het Brugse Vrije (periode 1700-1796) werden bewerkt. Zie ook geneaknowhow. Het Westkwartier omvatte:

-het sHeer Woutermansambacht (parochies Ettelgem, Oudenburg, Zandvoorde, Bredene, Sint-Catharina, Mariakerke)

-het Camerlincxambacht (Stene, Snaaskerke, Leffinge, Wilskerke, Slijpe, Mannekensvere, Middelkerke, Westende)

-het Vladslo-ambacht (Vladslo,Keiem, Leke, Beerst, Schore)

-Woumen-ambacht (Noord-over, Woumen, Merkem)

-Esen-ambacht (Esen, Klerken)

-Zarren-ambacht (Zarren, Handzame)

-de parochies Bovekerke, Koekelare, Ichtegem, Eernegem, Aartrijke

-Gistel-ambacht (Gistel, Zevekote, Houckevliet, Cappelle (=Sint-Pieters-Kapelle), Westkerke, Roksem, Ettelgem <?>, Bekegem, Zerkegem, Zande, Moere) (idem, p. 356).

Gezinsreconstructie Sint-Pieters-Leeuw (ca 1600-1835) van L. Verheylewegen is te koop. De lijst met familienamen is te raadplegen op de website van Familiekunde Vlaanderen, afdeling Dilbeek (idem, p. 362).

De kasselrij Ieper grensde aan de kasselrij Veurne en aan de kasselrij van het Brugse Vrije. Tussen 1678 en 1713 was ze in het bezit van de Franse koning. Ze omvatte een 30-tal parochies verdeeld over West- en Oost-Ieperambacht (wikipedia).

De vonnisboeken van de Raad van Brabant zijn sinds kort online raadpleegbaar (www.arch.be). Het gaat om een reeks van 584 registers die inzicht geven in talloze rechtszaken: burenruzies, familievetes, rechtszaken, … Het eerste register begint in 1436, het laatste dateert uit 1795. De raad controleerde lagere besturen en kondigde vorstelijke ordonnanties af. Op het einde van de 16de eeuw zijn de griffiers van de Raad va Brabant ook gestart met het opmaken van indexen van de procespartijen. Er loopt ook de voorbereiding van een software-programma rond tekstherkenning (Vlaamse Stam, 2022, nr. 3, p. 349).

Ook verschillende Brabantse volkstellingen uit de 17de-18de eeuw zijn via www.arch.be online raadpleegbaar. Voor sommige streken zijn er ook oudere tellingen (16de eeuw) bewaard gebleven (Vlaamse Stam, idem, P. 350).

Men werd poorter of buitenpoorter omdat je ouders, één of beiden, dit al waren. Je kon ook poorter worden door huwelijk en men het poorterschap ook kopen. Poorters bezaten allerlei voorrechten: vrijstelling van bepaalde belastingen, uitoefenen van ambten, het genieten van een bepaalde bescherming. Poorters waren vrijgesteld van het ‘beste hoofd’ en van de ‘issuwe’ (belasting geheven als een vreemdeling huizen en erven verkocht) (J. Roelstraete, Handleiding genealogisch onderzoek in Vlaanderen, p. 335-341).

M. Van Stappen, 2023, www.stap-brug.be